

Katowice, dnia 19 kwietnia 2023 r.

INFORMACJA Nr 52/2022/EW

o pożarze, zaistniałym w dniu 18 listopada 2022 r. około godziny 5¹⁰ w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Borynia” w Jastrzębiu-Zdroju.

Pożar zaistniał prawdopodobnie w przekopie kierunkowym S na poziomie 1120 m. Wyrobisko zaliczone zostało do: I stopnia zagrożenia wodnego i klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego. W trakcie drążenia, przekopem zostały udostępnione pokłady węgla zaliczone do IV kategorii zagrożenia metanowego: 503/1, 504/1, 504/2, 505/1 i 505/2. Na podstawie badań wyznaczono: energię aktywacji, wskaźnik samozapalności oraz czas inkubacji pożaru endogenicznego dla węgla w poszczególnych pokładach udostępnionych przedmiotowym przekopem wynoszące:

- energia aktywacji od 65,4 kJ/mol do 86,0 kJ/mol,
- wskaźnik samozapalności od $Sz^a=22,7^{\circ}\text{C}/\text{min}$ do $Sz^a=32,1^{\circ}\text{C}/\text{min}$,
- czas inkubacji pożaru endogenicznego od 88 dni do 123 dni.

W dniu 20 maja 2021 r., z przekopu C-41 pracownicy firmy Przedsiębiorstwo Budowy Szybów, przy pomocy MW z wykorzystaniem wiertnicy mobilnej HTW-1 i ładowarki HT 5000 rozpoczęli drążenie przekopu kierunkowego S, w obudowie typu ŁPC Bor V32/12/4 (odcinkowe poszerzenia w obudowie typu ŁP-15/V36/4/A) w rozstawie co 0,6 m. Przekop łącznie z przekopem C-41 i pochylnią C-33 w pokładzie 502/1 stanowił ciąg wyrobisk przewietrzanych wentylacją odrębną, tłoczącą przy użyciu lutniociągu z lutni elastycznych o średnicy 1200 mm, zasilanego baterią czterech wentylatorów Korfmann typu Es 9 500/80, którymi dostarczano do ciągu wyrobisk powietrze w ilości około 1250 m³/min.

Drążenie przekopu kierunkowego S wstrzymano w dniu 22 lipca 2022 r., z uwagi na znaczny dopływ wody do wyrobiska. Do tego czasu uzyskano postępowanie 426 m z planowanych 750 m, co łącznie z przekopem C-41 i pochylnią C-33 w pokładzie 502/1 stanowiło ciąg wyrobisk przewietrzanych wentylacją odrębną o długości 1113 m. W ramach profilaktyki p.poż. wykonano powłoki torkretowe w przekopie kierunkowym S na odcinku 21 m.

W dniu 18 listopada 2022 r., o godzinie 4²⁰ analizator tlenu węgla zabudowany w pochylni C-33 w pokładzie 502/1 w odległości około od 10 m do 15 m od chodnika C-32 w pokładzie 502/1, zarejestrował przekroczenie zawartości tlenu węgla powyżej 26 ppm, wartość ta systematycznie rosła. W związku z tym dyspozytor gazometrii skierował w ten rejon nadsztygara wentylacji, który po dotarciu na miejsce stwierdził że z pochylni C-33 w pokładzie 502/1 wydobywają się dymy, o powyższym fakcie powiadomił dyspozytora ruchu zakładu górniczego. Wobec powyższego o

godzinie 5¹⁰ dyspozytor ruchu zakładu górniczego rozpoczął akcję ratowniczą przeciwpożarową, którą o godzinie 5²⁸ w dniu 18 listopada 2022 r. przejął kierownik ruchu zakładu górniczego. W przekopie kierunkowym S, przekopie C-41 i pochylni C-33 w pokładzie 502/1 nie było zatrudnionej załogi. Z pozostałych wyrobisk objętych strefą zagrożenia wycofano 36 osób bez użycia aparatów ucieczkowych. Zgodnie z planem akcji przeciwpożarowej rozpoczęto gaszenie pożaru, polegające na wtłaczaniu wody do przekopu kierunkowego S oraz podjęto decyzję o jednoczesnej budowie przez zastępy ratownicze tamy izolacyjnej o konstrukcji przeciwwybuchowej nr TI-1313 zlokalizowanej w pochylni C-33 w pokładzie 502/1. W dniu 22 listopada 2022 r. o godzinie 13⁰⁹ po wykonaniu tamy izolacyjnej nr TI-1313 kierownik akcji zakończył akcję przeciwpożarową.

Akcję ratowniczą prowadzono z udziałem zastępów ratowniczych własnych kopalni oraz zewnętrznych jednostek ratownictwa górniczego, nadzorował Okręgowy Urząd Górniczy w Rybniku. W związku z pożarem żaden z zatrudnionych pracowników nie zgłosił wypadku.

Prawdopodobną przyczyną pożaru było samozapalenie się węgla odsłoniętego szczeliną uskokową przypuszczalnie pokładu 505/1, występującego w przodku przekopu kierunkowego S na poziomie 1120 m ponad stropem wyrobiska.

Nie można jednak wykluczyć, że nastąpiło samozapalenie się węgla pokładów: 503/1, 504/1, 504/2, 505/1 i 505/2, które zostały przecięte w trakcie drażenia przekopu kierunkowego S na poziomie 1120 m.

Do zaistnienia pożaru w przekopie kierunkowym S przyczyniła się:

- naturalna skłonność do samozapalenia węgla pokładów 503/1, 504/1, 504/2, 505/1 i 505/2,
- zaburzenia geologiczne w drażonym przekopie kierunkowym S na poziomie 1120 m powodujące opady skał stropowych, w tym węgla.

W związku z wystąpieniem pożaru Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku w dniu 25 listopada 2022 r. nakazał:

1. Dalsze prace związane z profilaktyką pożarową w rejonie zakończonej akcji ratowniczej prowadzonej w związku z pożarem, zaistniałym w dniu 18 listopada 2022 r. o godzinie 5¹⁰ w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch Borynia w Jastrzębiu-Zdroju, w rejonie przekopu kierunkowego S poziom 1120 m, prowadzić w oparciu o „Dokumentację prac profilaktycznych”, zaopiniowaną przez kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń występujących w ruchu zakładu i zatwierdzoną przez kierownika ruchu zakładu górniczego, uwzględniającą między innymi:
 - a. zabudowę urządzeń gazometrii automatycznej do kontroli składu i parametrów powietrza w czynnym wyrobisku, w którym w wyniku prowadzonej akcji ratowniczej wykonano tamę o konstrukcji przeciwwybuchowej,

- b. ustalenie zakresu i częstotliwości kontroli rejonu zakończonej akcji ratowniczej, w tym wykonanej tamy o konstrukcji przeciwwybuchowej,
 - c. wyniki analizy możliwości dopływu gazów z otamowanej przestrzeni do czynnych wyrobisk w ruchu zakładu górniczego,
 - d. uszczelnianie górotworu w czynnych wyrobiskach w miejscach stwierdzonych i możliwych wpływów gazów pożarowych.
2. Ponownie przeanalizować utworzenie pola pożarowego w przestrzeni objętej wpływami pożaru, zaistniałego w dniu 18 listopada 2022 r. o godzinie 5¹⁰ w przekopie kierunkowym S poziom 1120 m, w granicach zaopiniowanych przez kopalniane zespoły do rozpoznawania i zwalczania zagrożeń z udziałem specjalistów.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Rybniku.